

*С.Б. Манжос, доц., О.М. Даниленко, Полтавський національний
технічний університет імені Юрія Кондратюка*

ВПЛИВ ІНОЗЕМНОГО КАПІТАЛУ НА БАНКІВСЬКУ СИСТЕМУ УКРАЇНИ

В умовах впливу глобалізаційних процесів на вітчизняну банківську систему особливо актуальним є питання забезпечення стабільності, фінансової стійкості та надійності українських банків. Стрімке збільшення частки іноземного капіталу у банківській системі України почалось у 2005 році, коли вона відразу зросла майже на 10 %. У 2006 році частка закордонних вливань зросла на 8,1 %, а у першому півріччі 2007 року – на 5,2 %. На сьогодні частка іноземного капіталу в загальному уставному капіталі вітчизняної банківської системи складає 26,6 %, а за прогнозами НБУ на 1.01.2008 досягне 33-35 %. Найбільші частки в загальній сумі іноземного банківського капіталу, що працює в Україні, належать інвесторам із Австрії, Франції, Росії, Польщі, Нідерландів.

Експансія іноземних банків в Україну, з одного боку, дала можливість збільшити показники капіталізації банківської системи, запровадити мобільний банкінг та інші новітні технології надання банківських послуг, розширити їх асортимент, наростити обсяги кредитних ресурсів, що істотно підвищило конкуренцію у банківському секторі.

Водночас слід зважити на низку фінансових ризиків, пов'язаних із швидким зростанням присутності іноземного капіталу. Вони можуть призвести до втрати суверенітету у сфері грошово-кредитної політики, можливого посилення нестабільності, несподіваних коливань ліквідності банків, імовірного відпливу фінансових ресурсів. До того ж філії іноземних банків тиснуть на вітчизняну кредитну систему внаслідок їх спроможності пропонувати дешевші кредитні ресурси, підвищують чутливість банківської системи країни до світових фінансових криз, загострюють проблему управління фінансовими потоками, ускладнюють банківський нагляд за операціями філій іноземних банків, збільшують ймовірність спекулятивних операцій та операцій із відмивання “брудних” грошей. Зростання іноземного капіталу у вітчизняній банківській системі загрожує позбавити деякі галузі кредитів, оскільки фінансові компанії із закордонними інвесторами завжди будуть інвестувати ті галузі, де можна отримати більший прибуток, які є більш надійними. З часом може відбутися

лобіювання інтересів транснаціональних корпорацій, до яких входять іноземні банки, що вийшли на ринок банківських послуг України.

Досвід таких країн, як Польща, Чехія, Румунія, Угорщина, Словенія, Естонія свідчить про те, що внаслідок неухильного зростання частки іноземного капіталу становить 80-95 %. Надмірна швидкість приватизації та продажу банків у цих країнах призвели до відсутності адекватного правового зобов'язання іноземних банків щодо національних інтересів. Як приклад іншої політики, можна привести Китай, який, вступаючи до СОТ, поставив вимогу п'ятирічного мораторію щодо продажу власних банків та відкриття філій іноземних банків.

Фінансисти прогнозують, що кінцевий споживач банківських послуг зможе реально оцінити прихід іноземного капіталу не раніше 2009 року. Вони впевнені, що до цього часу завершаться масові вливання іноземного капіталу в банківську систему України та надзвичайно загостриться конкуренція на вітчизняному фінансовому ринку між крупними банківськими групами.

Тому вирішення питання про форми та масштаби розширення присутності іноземного банківського капіталу на вітчизняному банківському ринку має підпорядковуватись стратегічним цілям соціально-економічного розвитку країни, сприяти підвищенню національної конкурентоспроможності, економічній безпеці та зміцненню грошово-кредитної системи. На законодавчому та виконавчому рівні всі дії в цьому напрямку повинні бути узгоджені з інтересами національної економіки.

Манжос, С.Б. Вплив іноземного капіталу на банківську систему України [Текст] / С.Б. Манжос, О.М. Даниленко // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : збірник тез доповідей X Всеукраїнської науково-практичної конференції (22-23 листопада 2007 р.) : у 2-х. – Суми : УАБС НБУ, 2007. – Т. 1. – С. 37-39.